

Plan mot kränkande behandling

inklusive samlad dokumentation rörande
diskriminering, trakasserier och repressalier.

Källby förskola 2022

20211201

Götene kommun

Innehåll

Inledning	4
Vision och mål.....	4
Förskolans uppdrag (Lpfö 18)	4
Framtagandet av planen	5
Barnens delaktighet:.....	5
Vårdnadshavares delaktighet:	5
Personalens delaktighet:	5
Implementering av planen	6
Utvärdering av planen	6
Utvärdering av förra årets plan	7
Kartläggning	8
Kartläggningen visar att:	8
Analys.....	9
Främjande åtgärder enligt diskrimineringslagen (SFS 2008:567)	10
Aktiva åtgärder gällande diskrimineringsgrunderna	11
Diskrimineringsgrund: Kön	11
Diskrimineringsgrund: Könsöverskridande identitet eller uttryck	11
Diskrimineringsgrund: Etnisk tillhörighet	12
Diskrimineringsgrund: Religion eller annan trosuppfattning	12
Diskrimineringsgrund: Funktionsnedsättning	13
Diskrimineringsgrund: Sexuell läggning	14
Diskrimineringsgrund: Ålder	14
Förebyggande åtgärder utifrån skollagen (SFS 2010:800) 6 kap.....	16
Mål för förebyggande åtgärder	16
Mål: Tydliga miljöer	16
Mål: Övergångar	16
Mål: Lekregler (Hélène Jenvén)	17
Mål: Samsyn kring kränkningar och det åtgärdande arbetet.....	17
Riktlinje mot trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling eller repressalier	18
Rutin för åtgärder vid trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling eller repressalier.....	19
Barn/barn.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Personal gentemot barn.....	19
<u>Definitioner av begrepp .....</u>	Fel! Bokmärket är inte definierat.
<u>Diskrimineringsgrunderna.....</u>	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Kön	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Könsöverskridande identitet eller uttryck ..	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Etnisk tillhörighet	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Religion eller annan trosuppfattning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Funktionsnedsättning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Sexuell läggning.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Ålder	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Trakasserier.....	22
Sexuella trakasserier	22
Kränkande behandling.....	23
Mobbning.....	23
Repressalier	23
Bilaga Definition av begreppen främja, förebygga och åtgärdav	24

Inledning

Enligt skollagen ska alla förskolor/skolor upprätta en plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det finnas en samlad dokumentation för att förhindra diskriminering, trakasserier och repressalier. Denna plan innehåller både det som skollagen och som diskrimineringslagen föreskriver.

Av planen framgår vilka aktiva åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier, repressalier och kränkande behandling av elever och hur dessa åtgärder kommer att genomföras under det kommande året. När året är slut utvärderas planen och därefter upprättas en ny. Planen finns tillgänglig via förskolans/skolans hemsida.

Vision och mål

Götene kommuns vision är ”Bo i Götene – Lev i världen”.

Förskolans vision är ”Tillsammans skapar vi en utbildning för framtiden”

Målet är att alla på Källby förskola skall kunna gå till förskolan och känna sig välkomna och positivt bemötta.

Alla skall känna trygghet, mötas med respekt för den man är.

Förskolans uppdrag (Lpfö 18)

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Utbildningen ska genomföras i demokratiska former och lägga grunden till ett växande intresse och ansvar hos barnen för att aktivt delta i samhället och för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. Både ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv ska synliggöras i utbildningen.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Framtagandet av planen

Beskriv hur barn/elever och personal är delaktiga i framtagandet av planen.

Samtlig personal har varit delaktiga i att slututvärdera den gamla planen samt i arbetet med kartläggningen. Likabehandlingsteamet har arbetat med att sammanställa samtligas diskussioner och har sedan tagit fram de nya målen. Planen har sedan skickats ut till samtliga pedagoger på remiss där alla har haft möjlighet att tycka till.

Barnens delaktighet:

- Enskilda samtal och intervjuer om trivsel och trygghet genomförs med alla barn inför utvecklingssamtal.
- Barnen görs delaktiga genom trygghetsvandringar där de får möjlighet att uttrycka hur de känner i olika miljöer.
- Barnen deltar i olika samtal kring hur man ska vara mot varandra för att alla ska trivas och må bra och om vad man ska göra om/när någon inte får vara med, blir retad etc.
- Barnen uppmuntras att berätta när något händer eller inte blir som de tänkt sig istället för att agera själva.
- Pedagogerna delar barnen i mindre grupper för att alla lättare ska komma till tals.

Vårdnadshavares delaktighet:

- Rektor och pedagoger informerar om förskolans likabehandlingsarbete på förskolans föräldramöten och ger föräldrarna möjlighet att komma med förslag och synpunkter.
- Pedagogerna samtalar med vårdnadshavarna om barnets trivsel, trygghet och ev. oro i den dagliga kontakten och i utvecklingssamtalen.
- Förskolans plan mot kränkande behandling inklusive samlad dokumentation rörande diskriminering, trakasserier och repressalier finns att läsa på förskolans hemsida samt på alla hemvister.

Personalens delaktighet:

- Pedagogerna har gjort kartläggningar och observationer i verksamheten samt analyserat risker och formulerat främjande och förebyggande insatser.

- Rektor har tillsammans med likabehandlingsteamet sammanställt materialet till en ny plan.
- Planen följs upp kontinuerligt på arbetslagsmöten.
- Förskolans likabehandlingsteam träffas tre gånger per termin för att utveckla och reflektera över vårt arbete med målen i planen mot kränkande behandling inklusive samlad dokumentation rörande diskriminering, trakasserier och repressalier
- På APT diskuteras begreppen kring likabehandlingsarbetet.
- Arbetslagen presenterar planen för nyanställd personal.

Implementering av planen

Planen presenteras på APT, det är allas ansvar att ta del av den. Alla nyanställda får planen presenterad för sig för att få en inblick i hur förskolan arbetar och vilka regler som gäller vid kränkning och diskriminering. Planen presenteras även i städ och kostråd för berörd personal.

Vårdnadshavare får information på föräldramöte om att planen är gjord och att den ligger på hemsidan. Planen finns även i pappersform på förskolan.

Likabehandlingsteamet ansvar tillsammans med rektor för att planen ”lever” i arbetslaget.

Utvärdering av planen

Likabehandlingsteamet analyserar arbetet i oktober och i slutet av april. Resultatet redovisas på APT månaden efter. Barn görs delaktiga i utvärderingarna i arbetet med våra utvecklingsområden till exempel genom trygghetsvandringar, samtal, intervjuer samt enkäter.

Av slututvärderingen framgår i vilken grad de valda åtgärderna har haft avsedda effekter. Skalan 1-4 används:

4. mycket hög effekt (mörkgrön **färg**)
3. hög effekt (ljusgrön **färg**)
2. låg effekt (gul **färg**)
1. mycket låg effekt (röd **färg**)

Utvärdering av förra årets plan

Utvärderingen av förra årets plan visar att samtliga pedagoger diskuterat frågeställningar under året kring normer och värden för att skapa en samsyn kring dessa frågor.

Pedagogerna har tagit del av Helen Jenvéns föreläsningar runt normer och värden ”Trygghet och lekro” och fört diskussioner i arbetslaget runt hennes forskning. Diskussionerna har lett till att pedagogerna har blivit mer medvetna om vad som kan hända i barngruppen, vilka hierarkier som finns, vilka normer som kan råda. Pedagogerna har börjat att introducera Helens trivselregler ”att alla ska få vara med i gemenskapen” för att undvika att något barn hamnar i utanförskap.

I utvärderingen av förra årets plan framkom det att arbetslagen är ganska samstämmiga i sina bedömningar av hur de har arbetat med det främjande och förebyggande arbetet.

Pedagogerna har skapat en tydlig struktur för att undvika stressfyllda situationer som underlättar för pedagogerna att vara närvarande vid exempelvis toalettsituationen, i matsalen och i tamburen för att skapa trygghet. Vid vissa tillfällen upplevs dessa situationer ändå stressfyllda.

En slutsats som vi ser är att vi alltid behöver arbeta förebyggande kring situationer som kan upplevas som stressiga exempelvis vid påklädning, övergångar och toalettbesök. Detta för att skapa en trygg, hållbar vardag för barn och pedagoger där vi reducerar risken för kränkningar.

De diskussioner som påbörjats runt konflikter/kränkningar och mobbning utifrån Helen Jenvéns föreläsningar kommer att fortsätta för att pedagogerna ska känna sig trygga med skillnaderna mellan en konflikt/kränkning. De behöver hitta rutiner för hur de ska dokumentera för att se mönster och när de ska anmäla en kränkning. Målet är att förskolan ska ha en samsyn runt dessa frågor.

Kartläggning

Syftet med kartläggningen är att få fram vad som i nuläget fungerar bra respektive mindre bra på enheten. Kartläggningen innebär en inventering och utredning för att identifiera hinder för lika rättigheter och möjligheter liksom risker för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier. Hinder omfattar såväl synliga hinder som hinder i form av attityder, normer och strukturer. I kartläggningen ska villkor, studiemiljö och rutiner analyseras.

Pedagogerna har tagit fram underlaget till kartläggningen genom att observera barnen i deras lärmiljöer och aktiviteter. Pedagogerna har använt sig av observationsprotokoll, de har intervjuat de äldre barnen, de har gått trygghetsvandringar. De har även gått igenom de kränkingsanmälningar och tillbudsrapporter som lämnats in under året. Under våren fångade pedagogerna upp tankar som kom från vårdnadshavare i utvecklingssamtalen.

Likabehandlingsteamet har utifrån underlaget sammanställt ett resultat som de har analyserat.

Kartläggningen visar att:

Kartläggningen visar att de flesta barnen känner sig trygga på förskolan. Barnen uttrycker i intervjuerna att pedagogerna är närvarande i verksamheten, det finns alltid någon nära till hands.

I pedagogernas observationer har det framkommit att det i vissa miljöer uppstår fler konflikter. Detta är i miljöer där det finns attraktivt material eller där miljöer varit otydliga. Observationerna har även visat att vissa äldre barn har utövat maktspel mot de yngre barnen vid tillfällen där barnen trott att ingen pedagog varit närvarande.

Kartläggningen visar att alla miljöer används av både flickor och pojkar, pedagogerna ser inte något mönster av att vissa rum väljs oftare beroende av kön.

Hos de yngre barnen upplever pedagogerna att det uppkommer en del fysiska konflikter genom att barnen knuffas, bits osv. Hos de äldre är det mera verbala konflikter. Pedagogerna har även uppmärksammat tillfällen av verbal utfrysning.

Observationerna visar även att övergångar och förflyttningar är något som behöver arbetas vidare med då det fortfarande uppstår situationer som blir stressfyllda trots det förebyggande arbetet. Pedagogerna behöver vara tydliga med att förmedla förskolans rutiner till ny personal och vikarier så att alla arbetar på samma sätt.

Utegården upplever barnen trygg. Barnen uttrycker att de vill kunna leka ifred men att de samtidigt känner trygghet i att ha pedagoger nära för att kunna hantera eventuella konflikter.

Analys

I analysen av resultatet syns att det har skett konflikter i rum som upplevts otydliga. Barnen har inte vetat vad som förväntas av dem vilket har lett till att rummet har använts på ett annat sätt än det var tänkt. Det har även uppkommit konflikter kring material i vissa rum.

Miljöerna är föränderliga vilket gör att dom utvecklas i takt med förskolans projekt. Miljöer och material behöver därför kontinuerligt introduceras för barnen. Pedagoger behöver sprida ut sig i miljöerna både inne och ute för att kunna vara nära och hantera eventuella konflikter. De äldre barnen behöver känna att de kan leka ifred men att pedagogerna ändå finns i närheten.

Pedagogerna ser att gruppdynamiken förändras då det tillkommer och slutar barn på hemvisterna. Barnen skapar nya relationer och försöker hitta sin plats i gruppen. Pedagogerna behöver aktivt jobba med att få med alla i gemenskapen för att förhindra utanförskap. Ett sätt kan vara att planera för lekgrupper.

Pedagogerna som arbetar med yngsta barnen upplever att de fysiska konflikterna som uppstår ofta beror på att barnen har svårare att uttrycka sin vilja verbalt. För att undvika att konflikter uppstår behöver pedagogerna finnas nära barnen för att kunna stötta och sätta ord på barnens känslor och behov.

En slutsats som pedagogerna drar är att de behöver hålla i de rutiner som de skapat för att stävja stressfulla situationer och för att förebygga konflikter. En framgångsfaktor i detta är att dela barnen i mindre grupper och att det alltid finns pedagoger nära barnen.

Utifrån kartläggning och analys har pedagogerna kommit fram till att lyfta följande mål att arbeta med under läsåret 2021/2022

- Tydliga miljöer
- Övergångar
- Lekregler (Hélèn Jenvén)
- Samsyn kring kränkningar och det åtgärdande arbetet

Främjande åtgärder enligt diskrimineringslagen (SFS 2008:567)

Det främjande arbetet, för definition se bilaga 1, innebär att identifiera och stärka de positiva förutsättningar som finns för att alla barn/elever ska uppleva trivsel och välmående i förskolan/skolan. Enligt diskrimineringslagen ska därför aktiva åtgärder vidtas gällande samtliga diskrimineringsgrunder. Åtgärderna ska vara konkreta och utvärderingsbara och utbildningsanordnaren ska genomföra arbetet fortlöpande. Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt. Det innebär att arbetet ska vara ständigt pågående. När uppföljning och utvärdering har gjorts används erfarenheterna från arbetet i nästa årscykel.

Diskrimineringsgrunderna är (1 kap 5 §):

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Aktiva åtgärder gällande diskrimineringsgrunderna

Diskrimineringsgrund: Kön

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Alla ska bemötas utifrån person och inte utifrån kön. Pedagogerna erbjuder alla barn möjlighet till att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av föreställningar om kön. • Pedagogerna arbetar med att utmana könsstereotypa mönster genom diskussioner och samtal. • Pedagogerna skapar kreativa miljöer och uppmuntrar barnen att alla kan leka med allt och i alla miljöer. • Pedagogerna väljer aktivt litteratur som utmanar normer.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer.
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Sluttvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Könsöverskridande identitet eller uttryck

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna stöttar barnen i deras identitetsskapande genom att de får uttrycka sin personlighet utan att bli begränsade av rådande normer. • Pedagogerna arbetar för att uppmuntra och stärka barnens olikheter. • Pedagogerna arbetar med att utmana könsstereotypa mönster genom diskussioner och samtal. • Pedagogerna väljer aktivt litteratur som utmanar rådande normer.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer.

Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Etnisk tillhörighet

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna uppmärksammar olika länder och språk genom att använda sig av världskartor/jordglob, digitala verktyg. • Pedagogerna väljer aktivt litteratur och material i lärmiljöerna som speglar olika etniska tillhörigheter för att utveckla barnens kunskap och respekt för olika kulturer. • Pedagogerna är närvarande i vardagliga situationer och bemöter barnens frågor och funderingar.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer.
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Religion eller annan trosuppfattning

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna lyfter och synliggör olika religioner. De använder litteratur och digitala verktyg för att tillsammans med barnen synliggöra och ta reda på information. • Pedagogerna tar vara på barnens frågor och visar på att det finns olikheter i tro och att tänka.
-------------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna lyfter vikten av att respektera olika människors religion, levnadsförhållanden och kulturer. • Förskolan tar hjälp av en högtidskalender för att barnen spontant ska bli nyfikna på olika traditioner och högtider och som pedagogerna kan föra samtal kring.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer.
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Funktionsnedsättning

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna arbetar för att göra barnens lärmiljöer tillgängliga för alla barn och utformar verksamheten så att alla barn kan delta i olika aktiviteter utifrån barnens individuella förutsättningar och förmågor. • Pedagogerna arbetar med att lyfta olikheter, alla behöver inte samma sak för att lyckas. • Pedagogerna erbjuder bildstöd, TAKK samt andra anpassningar • Pedagogerna samarbetar med olika aktörer som exempelvis specialpedagog och logoped.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer.
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Sexuell läggning

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna synliggör olika familjekonstellationer i lärmiljöerna. • Pedagogerna väljer aktivt litteratur som utmanar normer. • Pedagogerna arbetar med att utmana stereotypa mönster genom diskussioner och samtal och lyfter olikheter i samtal med barnen.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer.
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Diskrimineringsgrund: Ålder

Hur gör vi? / Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna ger barnen möjlighet att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av olika förväntningar baserade på ålder. • Det finns material som är anpassat för- och utvecklande för alla åldrar. • Pedagogerna bemöter barnen efter individ och inte efter ålder. De är lyhörda inför hur barnen pratar och behandlar varandra, samt påvisar att barn i olika åldrar kan ta hjälp av varandra. • Vid gruppindelningar tar pedagogerna hänsyn både till barnens utvecklingsnivå samt ålder för att få en anpassad verksamhet för alla.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det göras?	Dagligen i alla situationer.
Hur ska arbetet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Delutvärderingen visar	
Slututvärderingen visar	

Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Förebyggande åtgärder utifrån skollagen (SFS 2010:800) 6 kap

Mål för förebyggande åtgärder

Målen för det förebyggande arbetet, för definition se bilaga 1, ska vara konkreta och utvärderingsbara och bygger på vad utvärderingen av förra årets arbete liksom kartläggningen visade.

Mål: Tydliga miljöer

Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> Göra barnen delaktiga i uppbyggnaden av nya miljöer. Introducera miljöerna för alla barn. Närvarande pedagoger som finns där och stöttar barnen i leken. Pedagogerna delar upp barnen i mindre grupper så att det inte blir för många barn i rummet. Det finns miljöbeskrivningar i alla rum som stöd och påminnelse om syftet med miljön.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det vara klart?	Ständigt pågående arbete
Hur ska målet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Mål: Övergångar

Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> Pedagogerna delar barnen i mindre grupper för att undvika att det blir för många barn på liten yta. Pedagogerna vet vilka barn som behöver gå först och vilka barn som kan vänta lite. Pedagogerna tydliggör övergångarna med hjälp av bild och teckenstöd. Pedagogerna är noga med att förbereda barnen för vad som ska hända. Pedagogerna har en tydlig organisation för hur vi förflyttar oss från och till exempelvis matsal. Pedagogerna ska vara närvarande och vägledande.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det vara klart?	Ständigt pågående arbete.

Hur ska målet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Mål: Lekregler (Hélène Jenvén)

Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogerna ska arbeta utifrån Hélénes tre lekregler. • Lekreglerna diskuteras i personalgruppen för att få en samsyn, vad betyder reglerna för oss. • Pedagogerna introducerar reglerna tydligt för barnen och arbetar med dem kontinuerligt.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det vara klart?	Ständigt pågående arbete.
Hur ska målet slututvärderas?	Likabehandlingsteamet gör detta utifrån dokumentationer och samtal med arbetslagen.
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Mål: Samsyn kring kränkningar och det åtgärdande arbetet

Vad ska göras?	<ul style="list-style-type: none"> • Hela arbetslaget på förskolan diskuterar fram en samsyn kring kränkningar och det åtgärdande arbetet. • Alla pedagoger dokumenterar och följer upp eventuella konflikter som uppstår. • Kränkningar anmäls.
Vem ska göra det?	All personal i verksamheten inkl. städ, kök och vikarier.
När ska det vara klart?	
Hur ska målet slututvärderas?	
Slututvärderingen visar	
Bedömd effekt, skala 1-4	
4 = mycket hög effekt MÖRKGRÖN , 3 = hög effekt LJUSGRÖN , 2 = låg effekt GUL , 1 = mycket låg effekt RÖD	

Riktlinje mot trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling eller repressalier

Barn på Källby förskola ska känna sig trygga i förskolan. Det innebär att trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling eller repressalier inte får förekomma.

Förskolan ska förebygga och förhindra det som i lagen benämns som kränkande behandling.

Pedagogerna för samtal med barnen om kompisrelationer, känslor, samspel och konflikthantering. Pedagogerna uppmuntrar barnen till att prata med varandra, förklara sina känslor och argumenterar för sin rätt.

Pedagogerna ger barnen möjlighet att reflektera över sitt handlande genom att ställa frågor som:

- Hur kände du?
- Hur tänkte du?
- Hur tror du att din kompis kände sig?
- Hur skulle du vilja att det var?
- Hur kan du göra för att det ska bli så?

Akuta åtgärder vid kränkande behandling

- Stöd det utsatta barnet/barnen.
- Se till att hon/han har tillgång till en trygg zon.
- Ta reda på vad som hänt.
- Lyssna aktivt och empatiskt.
- Undvik motbeskyllningar.

Rutin för åtgärder vid trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande behandling eller repressalier

När barn upplever sig trakasserad eller kränkt av annat/andra barn, gäller följande:

Åtgärdsplan vid upptäckt av kränkande behandling barn/barn

OBS! rapporteras till rektor inom 24 timmar

- Den av personalen som gjort iakttagelsen har skyldighet att följa upp och prata med barnen om vad som har hänt. Vara tydlig med att beteenden som skadar andra eller gör någon ledsen inte accepteras.
- Använda hur-frågor. Händelsen och samtalen dokumenteras
- Rektor informeras om händelsen och involveras i planering av åtgärder
- Händelsen följs upp och åtgärder planeras tillsammans med pedagoger. Vi informerar och har en dialog med vårdnadshavare.
- Vid behov kan arbetslaget kontakta enhetens BHT för stöd och hjälp.
- Följ alltid upp det som hänt med berörda.

Kränkningsärenden dokumenteras via blankett som finns på Delta och lämnas/anmäls till rektor. Rektor ansvarar för rapportering till huvudman.

Alla händelser och åtgärder i samband med kränkningar dokumenteras och följs upp med de inblandade.

Personal gentemot barn

Åtgärdsplan när personal kränker/diskriminerar barn

- Var rak genom att reagera och samtala med den personal som betar sig kränkande mot ett barn.
- Informera rektor som skyndsamt vidtar åtgärder.
- Rektor samtalar med personal som varit involverade.

Kränkningsärenden dokumenteras via blankett som finns på Delta och lämnas/anmäls till rektor. Rektor ansvarar för rapportering till huvudman.

Vuxen/vårdnadshavare gentemot barn

Åtgärdsplan när vuxen/vårdnadshavare kränker/diskriminerar barn

- Var rak genom att reagera och samtala med den vuxne/vårdnadshavare som betar sig kränkande mot ett barn.
- Personalen informerar rektor.
- Rektor samtalar med de som varit involverade.
- Om barnet är kränkt av vårdnadshavare, gör rektor en bedömning om en anmälan till socialtjänsten ska göras.

Rutiner för rektor

Alla händelser och åtgärder i samband med kränkningar dokumenteras och följs upp enligt följande:

1. Rektor kontaktas snarast av den som fått informationen (**inom ett dygn**)
2. Rektor inleder skyndsamt utredning och dokumenterar.
3. Rektor samtalar med den som blivit utsatt.
4. Rektor kontaktas snarast av den som fått informationen.
5. Rektor inleder skyndsamt utredning och dokumenterar.
6. Rektor samtalar med den som blivit utsatt.
7. Rektor samtalar med den eller de i personalen som misstänks ha utsatt någon för diskriminering, trakasseri eller kränkning. Ärendet följer arbetsrättslig process.
8. Rektor samtalar med dem som eventuellt har kännedom om det inträffade.
9. Om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling konstaterats kontaktas vårdnadshavare.
10. Rektor anmäler ärendet till huvudman, (**senast inom en vecka**). se särskild rutin
11. Rektor ansvarar för att stöd ges till samtliga parter.
12. Kontinuerliga och dokumenterade uppföljningar görs utifrån de planerade insatserna.
13. Dokumentation förvaras hos rektor samt diarieförs.

Om det vid uppföljning framkommer att vidtagna åtgärder inte har gett önskat resultat beslutar rektor i samråd med skolchef om vidare åtgärder.

Definitioner av begrepp

Diskrimineringsgrunderna¹

Diskriminering innebär att ett barn/elev missgynnas av skäl som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsgrunderna definieras i diskrimineringslagen och dess förarbeten. Beskrivningarna nedan är hämtade från diskrimineringsombudsmannens (DO) beskrivningar av diskrimineringsgrunderna:

Kön

Att bli sämre behandlad på grund av sin könstillhörighet. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Att bli sämre behandlad för att man genom sin klädsel eller på annat sätt visar att man tillhör ett annat kön än det man fötts med. Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för människor som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck. Även en person som identifierar sig som transsexuell men inte tänker ändra sin könsidentitet omfattas av denna grund och därmed skyddet mot diskriminering.

Etnisk tillhörighet

Att bli sämre behandlad på grund av sin hudfärg, sitt etniska eller nationella ursprung. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering.

Religion eller annan trosuppfattning

Att bli sämre behandlad på grund av sin religiösa åskådning eller trosuppfattning.

---

¹ <http://www.do.se/om-diskriminering/skyddade-diskrimineringsgrunder/>

Funktionsnedsättning

Att bli sämre behandlad på grund av varaktig nedsättning av sin fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga funktionsförmåga.

Sexuell läggning

Ålder

Att bli sämre behandlad på grund av sin ålder.

Trakasserier²

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet. För att omfattas av diskrimineringslagen måste det kränkande agerandet ha samband med någon eller några av diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan till exempel vara att ge uttryck för förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar, med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Sexuella trakasserier³

Ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

---

² <http://www.do.se/om-diskriminering/skyddade-diskrimineringsgrunder/>

³ <http://www.do.se/om-diskriminering/vad-ar-diskriminering/#trakasserier-och-sexuella>

Kränkande behandling⁴

Kränkande behandling innebär att ett elevs värdighet kränks. Har kränkningen samband med någon av diskrimineringsgrunderna kallas det trakasserier.

Den vanligaste typen av kränkningar är att uppleva sig oskyldigt anklagad eller att andra elever visar sitt avståndstagande genom att retas, viska och skämta. Att bli slagen eller knuffad är också en kränkning.

Mobbning⁵

Förr talade man oftare om mobbning, med det begreppet används inte längre i skollagen.

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Repressalier⁶

Repressalie betyder hämnd eller vedergällning. Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Repressalieförbudet finns i 2 kap. 18 § diskrimineringslagen samt 6 kap. 11 § skollagen.

---

⁴ <http://www.do.se/lag-och-ratt/diskrimineringslagen/#Kapitlet-3-Aktiva-atgarder-2017>

⁵ <http://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/krankningar-och-mobbning>

⁶ <http://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/krankningar-och-mobbning>

Bilaga

Bilaga 1 Definition av begreppen främja, förebygga och åtgärda

FRÄMJANDE arbete	FÖREBYGGANDE arbete	ÅTGÄRDANDE arbete
<ul style="list-style-type: none"> • syftar till att förstärka respekten för allas lika värde, • omfattar alla diskrimineringsgrunderna, • riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning, samt • är en naturlig del i det vardagliga arbetet.	<ul style="list-style-type: none"> • syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, och • omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer.	<ul style="list-style-type: none"> • kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, • ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn eller en elev känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt, samt • innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas.
<p>Exempel</p> <p>Att ge pojkar och flickor lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.</p> <p>Att belysa rasismens idéhistoria.</p> <p>Att i förskolan använda böcker som belyser olika typer av familjbildningar eller olika minoriteter.</p>	<p>Exempel</p> <p>Att genomföra värderingsövningar utifrån identifierade behov.</p> <p>Att ha rastvakter som har uppsikt över platser som eleverna upplever som otrygga.</p>	<p>Exempel</p> <p>Utifrån den aktuella situationen föra samtal på individ och gruppnivå.</p>

Källa: Skolverkets allmänna för arbetet mot diskriminering och kränkande arbete (år 2014) sid 12